

Egyesületi ügyek

A választmány 2019. szeptember 25-ei ülése

A Budapesten az OMBKE központban tartott ülést dr. Hatala Pál elnök vezette. Megállapította a határozatképességet, kérdésére az ülés elfogadta az előre meghirdetett napirendet.

1. napirend: Elnöki tájékoztatás az előző választmányi ülést követő intézkedésekről, eseményekről:

- június 22-én múzeumok éjszakája volt, az Öntödei Múzeumban az elnök és dr. Szombatfalvy Anna főtitkárhelyettes is részt vett,
- június 28-án a bányász és kohász karok diplomaosztó ünnepségén Kőrösi Tamás főtitkár vett részt,
- július 5-én egyeztető megbeszélés a BKL lapok digitalizálásáról és tudományos referencia kódok bevezetéséről dr. Holl András igazgatóhelyettes (MTA Könyvtár és Információs Központ), Szabados Gábor és Zelei Gábor részvételével,
- július 5-én az elnök az Európai Bányászati Szövetség tisztújító közgyűlésén vett részt Csehországban,
- július 21-23 Jihlavában Cseh Bányavárosok találkozója, (Kőrösi Tamás),
- július 24-én a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés igazgatójával egyeztetett Hatala Pál, egy helyiség visszaadásával az Egyesülés eltekintett a bérleti díj emelésétől,
- augusztus 2-3-án az OMBKE Ferencz István Észak-dunántúli Kohászati Regionális Szervezete tartotta a XXVI. Pivarcsi László Szigetközi Tudományos Szakmai Napokat és Baráti Találkozót Dunakilitiben, amin Hatala Pál és Szombatfalvy Anna is részt vett,
- augusztus 9-én megnyitó volt a Zalaegerszegi Olaj- és Gázipari Múzeumban (MOGIM), ahol Hatala Pál mondott köszöntőt,
- augusztus 29. és szeptember 4. között a központi bányásznapon (Kazincbarcika), ill. több helyi bányásznapon vettek részt az Egyesület vezetői (Hatala Pál, Kőrösi Tamás, Szabados Gábor, Nagy Lajos, Tolnay Lajos),
- szeptember 4-én az MVAE szervezésben az MTA Metallurgiai Tudományos Bizottság ülésén Hatala Pál vett részt,
- szeptember 6-7-8. Szalamander ünnepség volt Selmecbányán, kb. 350 fős magyar küldöttséggel,
- szeptember 10-én az Országos Katasztrófavédelmi Hivatalban került sor egy megbeszélésre mélyfúrás témában az Egyesület és a MOL képviselőivel,
- szeptember 13-14-én Fazola Napok és Konferencia volt Miskolcon és Ómassán,
- szeptember 18-án az EBSCO Publishing Inc. Information Services képviselőjével annak megkeresése alapján egyeztetett Hatala Pál és Szabados Gábor a BKL szerepeltetésének és indexálásának lehetőségéről az EBSCO nemzetközi tudományos adatbázisaiban, ami segíthet a BKL és az OMBKE ismertté tételében világszerte,
- szeptember 20-án Egerben az I. Harangöntészeti Konferenciát tartották a Károlyi Egyetemen, a megnyitó beszédet Hatala Pál tartotta.

A Választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a beszámolót.

Az előrehozott 5. naprendi pontban dr. Szabados Gábor ügyvezető igazgató ismertette az OMBKE titkárság szervezeti változásait:

- *Varga Sándorné* gazdasági titkár kérte felmentését, ennek megfelelően jogviszonya szeptember 30-ával megszűnik. Az Egyesület ajándékutalvánnyal köszönte meg eddigi példamutató munkáját.
- Az Egyesület a könyvelés, bér, tb. és adóügyi feladatok ellátására a *Ferenczi Könyvelő Iroda* szolgáltatásait veszi ezentúl igénybe, melynek képviselőjében Ferenczi Andrea bemutatkozott a Választmánynak.
- Az Egyesület a szervezési, projektvezetési kommunikációs és társadalmi kapcsolatok kezelése feladatok ellátására, valamint a könyvelő irodával való kapcsolattartásra *Keményváriné Nagy Alexandrát* alkalmazza, aki szintén bemutatkozott a Választmánynak.
- *Csányi Judit* jelenlegi feladatai mellett minden nyilvántartásunkat és ügyviteli folyamatainkat (pl. adat- és tagdíjnyilvántartást) is kezelni fogja.

A Választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a tájékoztatót.

A 2. napirendben Szabados Gábor adott tájékoztatót az Egyesület pénzügyi helyzetéről. Az augusztus 31-i állapotot a Választmány tagjainak korábban elküldte. Az Egyesület likviditása stabil, ami a nagyon szigorú gazdálkodásnak köszönhető. A tagdíjbevételeknél egyelőre elmaradás van még a pesszimista tervezéshez képest is.

Október első hetében elküldi a jövő évi tervezési adatlapokat a szakosztályok vezetőinek, a szakosztályok készítsenek 2020-ra vonatkozó munka- és gazdálkodási tervet november 10-ig. Ezek megtárgyalása alapján fog elkészülni az Egyesület 2020-as gazdálkodási terve.

Sajnos idén 3 rendezvény előre nem látott körülmények bekövetkezése miatt veszteséges volt, ezt a jövőben el kell kerülni.

Törő György: Kapnak-e keretszámokat a szakosztályok? Eddig is rengeteg költséget az alapítványok, illetve a tagok fedeztek.

Válasz: Nem lesz tervszám meghatározása, a szakosztályok az eddigi tapasztalatok alapján meg tudják határozni a saját rendezvényeik költségét. A saját szervezésű szakmai programok költségei mellé a finanszírozás összetételét is meg kell adni, pl. OMBKE központi forrás, külső támogatás (szponzorok, alapítványok). Ésszerű, célszerű és okszerű tervezést vár az Egyesület vezetősége a rendelkezésre álló források figyelembevételével.

A Választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a tájékoztatót.

3. napirend: Részértékelés a Megújulási Munkabizottság tevékenységéről, a szekcióvezetők rövid tájékoztatói:

1. Működési Szekció Zelei Gábor: időben megkezdték a munkát, hamar összeállt a bizottság. A nyári szabadságok és egyéb elfoglaltságok miatt fizikai ülést nem tudunk megszervezni, a kommunikáció elektronikusan zajlott, egy dedikált felhőfelület is létre lett hozva. Nagyon sok értékes gondolatot, véleményt kaptak, ezek alapján az első tervezete az

anyagának hamarosan elkészül, és további egyeztetésre megosztásra kerül.

2. *Gazdálkodási Szekció* ifj. Ősz Árpád távolmaradása miatt *Hatala Pál*: A szekció nyáron nem tudta a feladatát elkezdni, október 10-én kezdik a munkát.

3. *Informatikai Szekció*, ifj *Bombicz János*: a nyáron a szekció elkezdte munkáját, főleg e-mailes kommunikáció zajlott, emellett szeptember 4-én személyesen is találkozott a szekció Szombatfalvy Annával és Szabados Gáborral együtt, és összegezte az eddigi munkáját. Az írásos kivonatot hamarosan elkészítik és megosztják.

4. *BKL szekció Pataki Attila*: „provokáló” gondolatindító levelet küldött ki szélesebb körbe, rengeteg visszajelzést kapott. Ellentmondásos vélemények fogalmazódtak meg, az idősebb korosztály ragaszkodik a papír alapú kiadáshoz, a fiatalok ehhez nem ragaszkodnak, elegendőnek tartják a digitális megjelenést. Többek véleménye, hogy egy folyamatot kell elindítani, egyelőre maradjon a papír alap is, de legyen egy felmérés, hogy ki nem tart igényt a papír alapúra, ezzel sok költséget meg lehetne spórolni. A Kohászat cikkekkel jól ellátott, de a Bányászat inkább szakmatörténeti témákat jelentet meg. Ugyanakkor sok bányászati tevékenység nem jelenik meg a lapokban, mint pl. a szénhidrogén vagy kő-kavics témák. A szekció az anyagát elkészítette, hamarosan megosztásra kerül.

5. *Kitüntetések szekció* Németh Tamás távolmaradása miatt *Hatala Pál*: a szekció munkáját elvégezte, 15 évre visszamenőleg feldolgozták az adományozott kitüntéseket, okleveleket stb. A jelentés első változata elkészült.

November közepén egynapos munka-összejevetelen kerül sor a szekciók javaslatainak áttekintésére, megvitatására és ez alapján készül el az előterjesztés a Választmány részére, ami megalapozza a jövő évre tervezett alapszabálymódosítás előkészítését.

A Választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a beszámolókat.

4. napirend: *Kőrösi Tamás* ismertette az OMBKE elkövetkező rendezvényeit:

- szeptember 26. Oroszlány: Bányászati Múzeumok és Kiállítóhelyek II. Országos Találkozója,
- szeptember 27. Zalaegerszeg: a MOGIM 50 éves,
- szeptember 27. Budapest: az Öntészeti Múzeum 50 éves,
- október 3-5. Repiska: Szlovák Bányászati Konferencia,
- október 11-13. Herceghalom: Magyar Öntő Napok,
- október 18. Barcs: 25 évvel ezelőtt termelésbe állt a Barcs-Ny mező,
- október Hajdúszoboszló: 40 éves az első föld alatti gáztároló,
- november 11. Miskolc: fémkohászati szakmai napra,
- november 21-22. Egerszalók: Országos Bányászati Konferencia,
- november első hétvége: Kunos Endre sírjánál koszorúzás,
- december 4. Budapest: országos Borbála-napi ünnepség és ökumenikus mise,
- decemberben több helyi szervezetnél megemlékezések, szakestélyek.

Zelei Gábor kiegészítése:

- október 3-5. Balatonfüred: Földtani és Geofizikai Vándorgyűlés,

- október 17. Egbell (Szlovákia, Gbely) nemzetközi „Eötvös100” konferencia,
- október 19. Selmecebánya: Eötvös emléktábla avatás,
- november 8. Budapest: nem-hagyományos szénhidrogének nemzetközi konferencia (MOL és AIPN közös szervezés)

Törő György kiegészítése: február 22.: Lillafüredi Bál

A Választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a tájékoztatót.

6. napirend: Egyebek

Kőrösi Tamás részletesen beszámolt és sikeresnek minősítette a Selmeci Szalamanderen történő részvételünket, bár a korábbiaknál kevesebben voltunk.

Szabados Gábor ismertette, hogy tagjaink adakozásából megváltottuk Wahlner Aladár sírhelyét, mivel a család utolsó tagja már 92 éves. Hajnal János: javasolta, hogy az adakozók listája jelenjen meg a BKL-ben is.

Szabados Gábor tájékoztatást adott arról, hogy az Egyesület antikbútor-együttesét nettó 1,5 millió forintért sikerült értékesíteni, amiből informatikai fejlesztés valósul meg. A bútorok a dorogi Reimann Bányászattörténeti Mini-verzumban lesznek elhelyezve. A Múzeum körüti ingatlan eladása egyelőre csúszik, mert adminisztratív problémák léptek fel.

Tardy Pál a Szeniorok Tanácsának vezetőjeként kérte, hogy a vezetőség véleményezésre küldje el a szekció munkák eredményeit, mielőtt az a Választmány elé terjesztésre kerülne.

Dr. Hatala Pál elmondta, hogy az Öntödei Múzeum 50 éves évfordulóját nem kívánta megünnepelni a fenntartó Közlekedési Múzeum, a múzeum épületének további hasznosítását másképp látják, és ennek érdekében felújításba kezdtek. A jubileumi megemlékezést a múzeum udvarán tudták megtartani. Az emlékkiadvány kiadását sem támogatja a fenntartó, az közadakozásból készült el.

A Harangöntészeti Konferencia és más szervezési hibák kapcsán *Hatala Pál* figyelmeztetett, hogy az OMBKE nevét és logóját csak az OMBKE használhatja, ill. egyértelműen kell meghatározni, hogy pl. a helyi szervezetek az OMBKE szervezeti egységei, nem önálló jogi személyek.

Törő György javasolta, hogy amennyiben bányászati rendezvényekre egyesületi költségen delegálunk résztvevőket, azok kiválasztása a szakosztály javaslata alapján történjen.

Az ülés emlékeztetője alapján

PT

Libetbányai bányász találkozó

Idén májusban az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezete egy lelkes különítménnyel képviseltette magát a 12. Szlovák Bányavárosok Találkozóján, amit ebben az évben Libetbánya (L'ubietová) rendezett meg.

Érdeklődésünk a szlovák hagyományörzők iránt 2016-ban kezdődött, amikor a Jó szerencsét! Emlékévből városunk vezetősége részéről felmerült, hogy Tatabánya is megrendezhetne egy bányavárosok találkozóját. A megfelelő tapasztalatszerzés és kapcsolatteremtés reményében Gölnicbányára utaztunk és részt vettünk a 9. Szlovák Bányavárosok Találkozóján, ahol ismeretségek és barátságok szövődtek. A

tavalyi, rendkívül jó hangulatú bazini (Pezinok) találkozó után idén ismét meghívót kaptunk a szervezőktől.

A programok pénteken délelőtt kezdődtek egy konferenciával, melynek témája „Európai bányászati örökségünk” megőrzése volt. Ezen sajnos még nem tudtunk részt venni a korai kezdés miatt, de a regisztráció után ellátogattunk a közelben található feketegarami erdészeti skanzenbe. Bepillantást nyerhettünk a vidék vezető ágazatának, az erdészetnek történelmi múltjába és mai napig tartó fejlődésébe. Utaztunk a 100 éves kisvasúton, kerestünk és találtunk is csillámpalát, ismerkedtünk a régió állat- és növényvilágával, betértünk az útmenti kis kápolnába, aminek építésénél csak fát és fakérgyet használtak fel, benne pedig vallási témájú kiállítás tekinthető meg.

A találkozó a megnyitóval egybekötött ökumenikus istentisztelettel kezdődött, melyre a római katolikus Szent Mária Magdolna templomban került sor. Libetbánya polgármestere, *Pavel Zajac* egyenként köszöntötte a bevonuló delegációk résztvevőit, külön kiemelve a külföldi küldöttségeket Csehországból, Lengyelországból, Ausztriából és persze Magyarországról. A templomtól azután meghatározott sorrendben vonultunk le a főterre, ahol folytatódott a köszöntések sora, valamint a polgármesterek és hagyományörző szervezetek képviselőinek érkekezlete. Közben kirakodóvásár és gazdag műsor szórakoztatta az egybegyűlteket. A népzenei programok után gyermekek mutatták be, hogyan éltek bányászlelődeink, és bányászmondákkal ismertették meg a közönséget szlovák és angol nyelven.

Vacsora után egy „nyitott” szakesten vehettünk részt a sörátor alatt, szerencsénkre asztalunknál helyet foglalt egy olyan résztvevő, aki tudott magyarul, így fordította nekünk a leglényegesebb mozzanatokot. A kb. 180-200 résztvevő a szlovák bányászhimnusz eléneklése után megválasztotta a prezídiumot, ami 5 főből állt, élükön a praeses-szel. A sok bennfentes humor és rengeteg éneklés közepette szemtanúi lehettünk egy balekavatásnak is. A szlovák szakestenen a balek nem fARBÓRÓN ugrik át, mint nálunk, hanem egy létrán kell átmászni. A hivatalos rész után itt is szabadfolyásba torkollott a szakest, ahol már nem voltak nyelvi problémák,

egy nyelvet beszélt szlovák, osztrák, lengyel, cseh és magyar.

A másnapi fő attrakció a felvonulás volt, de mi előtte meglátogattuk a libetbányai bányászati tanösvényt. Megtudtuk, hogy az egyedülálló réz-foszfát-hidroxid ásványt, a libetenitet itt fedezték fel 1823-ban. A területen található négy felhagyott táró, ahol korábban rézércet bányásztak. Ezek a tárok saját felelősségre bejárhatók, amit mi meg is tettünk. Szemtanúi lehettünk egy korhű rézolvasztó műhely működésének is.

A délutáni felvonulás idejére már összeállt a magyar delegáció, csatlakozott hozzánk *Törő György*, a Bányászati Szakosztály elnöke, *Zelei Gábor* választmányi tag és a miskolci egyetemisták is. A felvonulás ismét a Szent Mária Magdolna templomtól indult és a főtéren ért véget. A hosszasan kigyózó sort alig volt képes befogadni a polgármesteri hivatal előtti tér, 69 delegáció képviseltette magát. A hivatalos köszöntők után megtekinthettük a selmecbányaiak rendhagyó „ORLOJ” óráját, amit a prágai „testvérének” mintájára a polgármesteri hivatal erkélyén adtak elő. Itt a próféták helyett olyan társadalmi rétegek képviselői jelentek meg az erkélyen, amelyek jelentős szerepet játszottak Selmecbánya kialakulásában, úgymint a geológus, a bányász, a polgár, a diák stb. Az előadást követően került volna sor az ünnepélyes szalagfelkötésre, de ezt egy felhőszakadás félbeszakította. Mindenki a felállított sátrakba menekült és várta, hogy elvonuljon az ítéletidő. Valaki elkezdett tangóharmonikázni, majd a várakozók dalra fakadtak és hamarjában egy hatalmas nótaest kerekedett. Az eső amilyen gyorsan jött, úgy el is vonult, folytatódhattak a színpadi programok, melyet este látványos tűzijátékkal és könnyűzenei koncertekkel zártak.

A vasárnap már a búcsúzkodásról szólt. Reggel, a városka főterén szervírozott bányász reggeli (zsiros kenyér lila hagymával) elfogyasztása után elköszöntünk a szervezőktől, régi és új barátainktól. Elérhetőségeket cseréltünk és megígértük egymásnak, hogy ha tehetjük, jövőre ismét találkozunk – talán Poprádon.

Izingné Györfi Mónika

A Tatabányai Helyi Szervezet mátrai barangolása

Az OMBKE Bányászati Szakosztály Tatabányai Helyi Szervezete 2019. évi munkatervének megfelelően június 15-16-án szakmai kirándulást szervezett a Mátrai Erőmű visontai külfejtésének megtekintésére. Az erőmű Bányászati Igazgatóságának épületében *Bogdán János* és *Papp Tímea* bányatechnológusok fogadták 30 fős csoportunkat. A rövid tájékoztató után feltéve piros fejtő kőbajainkat beszálltunk a speciális terepjáró szállítójárművekbe, majd jó negyedórás zötykölődés után megérkeztünk a külfejtési bányamezőbe. Szakmai kísérőink ismertették a művelés alatt álló terület földtani jellemzőit, az alkalmazott fejtési technológiákat. Csoportunk érdeklődve szemlélte a működő géppórácsok munkáját. Tájékoztatót kaptunk az MT-5 marótárcsás, az AM-3 merítéklétrás kotrógépek, valamint az AK-8-as hányóképző műszaki jellemzőiről. Megtekinthettük a bányászat utáni rekultivációs munkákat, és örömmel tapasztaltuk, hogy a bányászat következtében okozott tájsebek gyógyulnak, és egyre jobban belesimulnak a gyönyörű mátrai természetbe. Visszaérkezve némi frissítő elfogyasztása

után megköszöntük kísérőinknek a bányalátogatás lehetőségét, és további sikeres tevékenységet kívántunk az ország energetikai igényének mintegy 15%-át biztosító Mátrai Erőmű Zrt.-nek.

Ezután megkezdtük mátrai barangolásunkat, a délután folyamán egy palóc népművészeti kiállítás megtekintése után a magasban libegőzve gyönyörködtünk a mátrai táj szépségeiben. Sástón a libegőről leszállva résztvettünk egy betyár-ballagás forgatagában. Késő délután szálláshelyünkön a Grand Hotel Gallya kényelmi szolgáltatásait élvezhettük. Másnap a felújított kékesetői kilátótorony, majd a parásasvári üveg manufaktúra megtekintése következett. Néhány útítársunk kipróbálta az üvegfűjás ügyességet igénylő nehéz mesterségét is. Következő úti célunk a recski Nemzeti Emlékhely felkeresése volt. A hírhedt egykori munkatábor részletes bejárásától eltekintettünk, egy közös fotó elkészítése után továbbmentünk Sirokra. Ebédünket a vár tövében, a Végvár Étteremben fogyasztottuk. A rettenetes hőség ellenére 13 útítársunk vártamadásra is vállalkozott. A jelentős szintkülönbségeket leküzdve élmény volt a barlangvár hűs labirintusaiba bekukkantani. Továbbutazva az autóbusból kitekintve Mátraverebély felé szomorúan szemléltük a Kányási Bányaüzem elhagyott, romos üzemi épületeit. Mátrai barangolásunk utolsó stációján a mátraverebélyi Szentkút forrásvizét kortyolgatva, elmélyedve, megpihelve gondoltuk át az elmúlt napok eseményeit. Az esti órákban egymásnak szép nyári napokat kívánva érkezünk Tatabányára.

Balogh Csaba

Vízbányában jártunk Tatabányán

Kis Gergő bányamérnök, az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. Víztermelő Bányaüzem vezetője szívélyes meghívására az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete május 14-én 15 fővel meglátogatta a tatabányai XIV/A aknai vízbányát.

A bányánál *Szalai László* okl. bányamérnök kollégánk fogadott minket. Megérkezésünk után annak rendje és módja szerint a leszállás előtt oktatásban részesültünk, különös tekintettel arra, hogy öten életünkben először mentek bányába. Felvettük a kötelező kellékeket, az esőköpenyt, a gumicsizmát, a kobakot, a bányászlámpát, az önmentő készüléket.

Kísérőnk *Varga Sándor* bányatechnikus volt, aki nagy szakértelemmel és részletességgel mutatta be a vízbányát.

Első különlegesség a függőaknán való leszállás 250 méter mélyre. Magyarországon nincs sok ilyen lehetőség, de Tatabányán kettő is, mert az 1964-ben létesített XV/C aknában is működik szállító gép.

Megtudtuk, hogy Tatabánya, Tata, Oroszlány, Kisbér, Zsámbék és további 80 település lakosai fogyasztják a dolumitból kiemelt kiváló minőségű karsztvizet, ami azt jelenti, hogy a környék mintegy 300 000 lakosának, intézményeinek és ipari üzemének vízellátását biztosítják.

A XIV/A vízakna létesítésének (épült 1959-1969 között) eredeti célja az volt, hogy az akna környezetében, a nyugalmi karsztvízszint alatt található kitermelhető szénvagyon időleges víztelenítését megoldja. Ma közel 1 kilométer vágatot tartanak fenn. A bányát az ivóvíz-szolgáltatás céljainak megfelelően alakították át. A felszín alatti 200–250 méteres mélységből kitermelt kiváló minőségű karsztvíz képezi a tatabányai ivóvízellátó rendszer vízbázisát.

A vízbányászat lényege a vágatok falába vízszintesen, az alapkőzetbe legezőszerűen mélyített csapoló 150-200 m-es fúrásokon át fakadó vizek felszínre juttatása. Mivel a csapoló fúrások a nyugalmi vízszintet 100 méterrel is meghaladó mélységben lettek kialakítva, így ennek a vízoszlopnak megfelelő bennük a nyomás. A vizek nagyobb hányadát zárt rendszeren keresztül, a nyomástöbbletet kihasználva, szivattyúval nyomják a felszínre. A tatabányai vízaknák termelő kapacitása 58 000 m³/nap, ebből a XIV/A akna 46 000 m³/nap. Ezen felül kb. 3,5 m³/perc bányába beszivárgó vizet emelnek ki, amit a Galla-patakba vezetnek.

A két vízaknánál jelenleg 84-en dolgoznak. A délelőtti műszakban ellenőrzi lent személyzet a berendezéseket, délután, éjjelenként és hétvégéken gyakorlatilag „automatizálva” működik, a szakemberek külszínen irányítják és ellenőrzik a folyamatokat.

Az elmúlt évben 12 millió m³ vizet termelt a bánya. A ma kiemelt víz mennyisége jóval kevesebb az aktív szénbányászat idején kiemelt víznél, így a karsztrendszer az elmúlt

évtizedekben szinte teljesen feltöltődött a szénbányászatot megelőző időszak eredeti szintjére, mivel a kiemelnél több víz jut a csapadékból a karsztrendszerbe.

Megnéztük a húsz évvel ezelőtt épült gátat is, amin keresztül nyomócsöveken át érkezik a karsztvíz. A nyomásmérő műszer 9 bar értéket mutatott, azaz a bánya fölött mintegy 90 méter magasságú víztömeg van.

A másik vízakna – a XV/C jelű – Tatabánya bányahidai városrészében, Síkvölgyön található. Két évvel ezelőtt fejeződött be itt egy nagyberuházás, amelynek köszönhetően megújult. Két új fűrólyuk létesült, épült egy vastalanító, megtörtént az összes cső, szerelvény és a szivattyúk cseréje. Innen Oroszlányba, Kiszérre és még 30 községbe jut el a kiváló minőségű víz, az átlagos fogyasztás 10 000 m³/nap körüli.

A külszínen megtekintettük az aknagép-házat, továbbá megnyugodva láttuk, az aknaudvarban felállított Szent Borbála szobrára nézve, hogy vigyáz a ma bányászaira is.

Az Északdunántúli Vízmű Zrt.-vel a kapcsolatunk szoros, mert egy dr. Schmidt Sándor-szobor felállítását, átadását tervezik a volt Schmidt villánál, a Vízmű mai dorogi telephelyénél.

Dr. Korompay Péter

Bányász találkozó Dorogon

Bonyolult szervezéssel kezdődött az évi bányász találkozó Dorogon május 24-én. Az esős időjárás miatt nem az ősi juharfa alatt gyűltünk össze soha nem látott számban, 62-en, hanem a szabadidő központban a Lóga-tónál.

Találkozókon meghívásunknak eleget téve részt vett a Dorog Város Barátainak Egyesülete, a Dorogi Nyugdíjas Egyesület, a Csolnoki Bányász Hagyományörző Egyesület tagjai és a *csolnoki Wágenhoffer Női Kórus*. Német, magyar és bányász dalokat énekeltek, s reméljük, érezték az irántuk megnyilvánuló tiszteletünket, szeretetünket.

Glevitzky István elnök köszöntötte a megjelenteket, kijelentette, hogy az egyesületben segítségekkel örömmel dolgozunk, ha van kiért, ha van összetartó kollektíva. Megjegyezte, hogy a találkozó nem jöhetett volna létre a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány támogatása nélkül.

Az épülő Miniverzumról adott képet *Simon Petra*, Dorog Önkormányzata projektfelelőse. Elmondta, hogy a makettek készítése megfelelő ütemben halad, a napokban megkezdődnek a riportkészítések a bányász kollégákkal, amelyek majd a Miniverzumban lesznek lejátszhatók.

50 éve szűnt meg a pillisi (Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Nagykovácsi és Solymár) szénbányászat. Erre emlékezve mondta el gondolatait *Kovács Zoltán* tagtársunk. Érdekes volt, hogy a 120 év széntermeléséből a közelmúltat már személyes életútján keresztül mutatta be. Az államosítás után a pillisi bányászat néhány évig önállóan, nagyjából Dorogi Szénbányákhoz tartozóan működött. Megemlítette a kiváló vezetőket: *Roderburg Pált*, *dr. Ajtay Zoltánt*, *Kakas Jánost*, *Mutnyánszky Ádámot*.

25 éve szűnt meg a mogyorósi szénbányászat. *Glevitzky István* emlékezett: Érdekes, hogy a 166 éves működése során 68 évig (1874-1942) szünetelt a bányászat. A közel száz év alatt Mogyoróson és Szarkápusztán 2,5 millió tonna szenet

termeltek. Nagy jelentőségű, hogy 1954-ben itt alakították ki a régió Tanbányáját, aminek kiváló vezetői voltak: *Pommer Márton*, *Thier Lőrinc*, *Kovács József*, *Németh Lajos*.

Dr. Korompay Péter összefoglalta a közelmúlt egyesületi életének eseményeit és a jövő szervezéseit:

- A Megyei Értéktár Bizottság elfogadta javaslatainkat: Szent Borbála-ereklye, Hydrop víz alatti homokkitermelő berendezés, BAUMIT Kft. Nemzeti Kőbányászati Emlékhely.
- Részt vettünk a 60 éve alakult OMBKE testvérszervezetünk emlékülésén Tatabányán.
- Meglátogattuk örökös bányamesterünket, a 85 éves *Sasvári Gézát*.
- Részt vettünk Várpalotán a Jó szerencsét! emlékülésen.
- Megnéztük a BAUMIT kőbányájában *Mocsnik Imre* által irányított robbantást.
- Bányában voltunk, Tatabánya XIV/A vízaknában.
- Meglátogattuk rangidős tagtársunkat, a 90 éves *Csonka Antalt*.
- Részt vettünk az OMBKE 104. Küldöttgyűlésén Ózdon.
- Lupeni látogatást tervezünk (Petrozsény, Románia) a 19 éves kapcsolatunk szellemében.
- Hajdúnánásra a tagság akarátának megfelelően kétnapos kirándulást szervezünk 50 fő részvételével.
- A hamarosan elkészülő szakestély korsónkon *Hantken Miksa* arcképe lesz látható.

A tájékoztatók utáni hangulatot a Csolnoki *Wágenhoffer Női Kórus* dalai színesítették.

A finom gulyáslevest mindenki elégedetten fogyasztotta el, melyet mesterszakácsunk, *Móring Lajos* készített, de ha már nem volt mit főzni, a tamburáját szólaltatta meg. A bányász találkozó énekléssel fejeződött be.

Dr. Korompay Péter

'56 Sopronban

A Bányászati Szakosztály budapesti szervezetének 2019. október 1-i klubnapján *Rózsavári Ferenc* gyémántokleveles bányamérnök, az események aktív résztvevője és átlóje tartott előadást a forradalom eseményeiről és annak utóhatásáról. Az előadó ebben az évben jelentette meg az évfolyama által is támogatott, magánkiadásban megjelent Sopron '56 című, a soproni vértelen forradalomról és az egyetemisták ebben vállalt szerepéről szóló könyvet, amely az előadás alapja is volt.

Rózsavári Ferenc bevezetőként elmondta, hogy a 83 fős évfolyama 1953-ban Miskolcon kezdett, majd két év után mentek Sopronba a szaktárgyak hallgatására, elsajátítására. Az 56-os események Sopronban érték őket. Úgy érezték, hogy a 60 éves évfordulóra Sopronban szervezett megemlékezésben nekik is részt kell vállalniuk, már csak azért is, hogy ne csak a soproni folyamatosságot fenntartó erdészek szemszögéből ítéltessék meg ez a csodálatos és emlékezetes időszak. Erre való készülődésükben annyi emlék, visszaemlékezés és tényanyag jött össze, hogy ebből egy könyv született.

Rózsavári Ferenc elmondta, hogy a szegedi és a budapesti műszaki egyetemmel fenntartott kapcsolataik alapján már október 22-én élére álltak a térség forradalmi eseménye-

inek. Megfogalmazták a maguk követeléseit, megalakították a MEFESZ új bizottságát, és kezükbe vették az irányítást. Felvették a kapcsolatot a város vezetőivel, a rendőrséggel és a határőrséggel, hogy irányítani tudják az eseményeket. Szerencsés egybeesés volt, hogy a diákok között volt egy katonai végzettségű, a háborúban tapasztalatokat szerzett bányamérnök hallgató, *Hun Béla*, aki nagy hozzáértéssel és aktívan vett részt a szervezésben és végrehajtásban.

Beszélt arról, hogy az egyetemisták a forradalom alatt megszervezték a városban a rend fenntartását, részt vettek az élelmiszerellátásban, szervezték és továbbították az ország belső részeibe az osztrák segélyszállítmányokat, valamint közreműködtek az október 29-i, sopronkőhidai börtönlázadás rendezésében. Elmondta, folyamatosan kapcsolatot tartottak az országos forradalmi bizottságokkal, többször tárgyaltak *Szigethy Attilával*, a megyei bizottság elnökével, és hogy október 28-án közel 500 fővel megalakították az egyetemi zászlóaljbat. Említést tett arról, hogy sikeresen kivédtek egy Ausztriából hazatért „Pista bácsi” (Körmendi István) zavaró tevékenységét.

Kiemelten szólt a forradalmi eseményeket lezáró „cenki csatáról”, ugyanis mindnyájunk szerencséje, hogy a városhoz közeledő szovjet tankok ellen, az egyetemisták bevetésével szervezett ellenállás a használhatatlan fegyverek miatt meghíúsult. A forradalom „békés” befejezésében az egyetem oktatóinak bölcsessége is szerepet játszott. Külön szólt *Csaba József* olajmérnök-hallgató szerepéről, valamint a jelenlévő évfolyamtársai, *Benke István* és *Kollár Ervin* eseményekben történő részvételéről, akik ki is egészítették az emlékezést.

A nagyszámú hallgatóság elismeréssel fogadta az előadást, kérdéseikkel és saját ismereteikkel igyekeztek teljessé tenni a személyes emlékeken alapuló, rendkívül érdekes beszámolót.

Martényi Árpád, Tóth Péter

Üzemi lapoktól a versírásig

A Lignit Baráti Körben 2019. május 21-én *Molnár G. Krisztina* hidrológus tervező mérnök előadását hallgattuk meg a fenti címmel.

Szakmai élete közel évtizedes vízgazdálkodási gyakorlat után 1985-től a Mátraaljai Szénbányák Geológiai Osztályán folytatódott. Az újságírás ekkor már jelen volt életében, 1985-ben újságíró iskolát végzett, gyakorlatát a Népszabadságnál töltötte.

1993-ban munkahelye a gyakorlati munkához közelebb szólította, Visontára került, ahol a felszíni víztelenítés, a 450 km² bányaterület elővíztelenítésének tervezése, hatásainak elemzése volt a feladata Visonta és Bükkábrány bányák hatásterületén.

Szakmai feladatai mellett volt ideje és energiája a Heves Megyei Hírlap, a Népszabadság, a Bányamunkás hasábjain cikkekkkel jelentkezni. 1986-tól vállalata bányász üzemi lapjainál – Mátraaljai Bányász, Visontai Hírek – volt társszerkesztő. Ezek a lapok 800 példányszámban jelentek meg havi gyakorisággal, de a bánya-erőmű integrációval „elfogytak”, Krisztina írásai szépirodalmi fordulatot vettek.

Első verseskötete „60 vers” címmel 2018 szeptemberében jelent meg, könyvbemutatója a Gyöngyösi Városi Könyvtárban volt.

Népes hallgatóság előtt több versét is felolvasta, melyet tapssal jutalmaztunk. Az eltelt évben városunk szépirodalmi életében tekintélyt szerzett verseivel, a médiában, közönségtalálkozókon komoly tényező lett.

Hamza Jenő

Wahlner Aladár sírja

Örömmel tájékoztatok mindenkit, aki figyelemmel kísérete, neves tagtársunk, néhai *Wahlner Aladár* Farkasréti temetőben lévő nyughelyének – az OMBKE által közösségi adakozásból történő – megváltásának folyamatát, hogy felhívásunk eredményes volt, a közösség (1 szervezet és 40 személy) adományaiból összességében 307 500 Ft gyűlt össze, amelyből a sírhely 25 évre kiterjedő megváltása megtörtént. A megváltási díj felett maradó közel 40 000 Ft összeget a sírhely és közvetlen környezetének tisztítására, a gyom és bozót irtására, a síremlék javítására fordítjuk.

A sírhely mostantól az OMBKE kezelésében van.

Dr. Szabados Gábor

Emléktábla-avatató és szakmai nap

Az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály (OMBKE KFVSZ), a MOL Magyarország Észak-Magyarországi Termelés (MOL ÉMT) és Kardoskút Község Önkormányzata (KKÖ) közös szervezésében emléktábla-avatató és szakmai nap volt Kardoskúton 2019. július 26-án.

2017. december 1-én – a hatvan évvel azelőtt megindult szénhidrogén-kutatás emlékére – emlékművet (mélyszivattyú himba) avattak a település főterén, ahol *Hanyec Ernő* okl. olajmérnök – korábbi üzemigazgató – egészségi problémái miatt nem tudott megjelenni, csak üdvözlő levelét olvasták fel. Hanyec Ernő 2018. július 25-én elhunyt, és halálának elsőéves évfordulójára a fent említett szervezetek elhatározták, hogy tiszteletére emléktáblát avatnak. Hanyec Ernő (1939 – 2018) 1963-ban végzett a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen, Egerben töltött gyakorlati évek után került Orosházára, ahol az OKGT Nagyalföldi Kőolaj- és

Földgáztermelő Vállalat orosházi üzemének volt igazgatója 1969–1999 között, nyugdíjazásáig. Harminc éven át kimagasló szakmai tudással, pótolhatatlan vezetői példamutatással irányította az olajbányász közösség munkáját. Úttörője és alapítója volt az orosházi olajipari szakmunkásképzés megteremtésének. Mérnökatanárként több generációnak adta át szaktudását, mutatott példát szakmai alázatból és hagyománytiszteletből. Az alföldi olajbányászat fejlődésének meghatározó alakja volt.

A verőfényes délelőttön a Kardoskúti Faluszépítő és Turisztikai Egyesület nótájai ásványvízzel és pogácsával fogadták az érkező és gyülekező vendégeket a Művelődési Ház előtti téren – az emléktábla helyszínén. Az Alföldi Olajbányász Fúvószeneke *Sóki Ferenc* karnagy vezetésével szabadtéri koncerttel alapozta meg az emléktábla-avatás hangulatát. A téren felállított mélyszivattyú himba emlékmű előtt elhelyezett emléktáblánál megemlékezést mondott *Ivancsics Péter*, a MOL ÉMT vezetője, *Varga Pál*, Kardoskút Község alpolgármestere és *Kis Bálint*, a MOL Csoport Európai Üzemi Tanács Elnöke. Az emléktáblát *Hanyecz Ernő* özvegye leplezte le, majd utána a fúvószeneke koszorúzási zenéje alatt az emléktáblára koszorút helyezett el: Hanyecz Ernő családja, valamint a MOL ÉMT, az OMBKE KFVSZ és AHSZ, a KKÖ, az Egri Olajos Hagományörzők, az Orosházi Bányászati Üzem nyugdíjasai és az Olajipar Biharmagybajomban Csoport képviselői.

Az emléktábla avatás a Bányászhimnusz közös éneklésével fejeződött be.

A szakmai nap előtt „Kardoskúti pusztalángosos” állófogadás volt a Művelődési Ház előterében. Az egriek által hozott borral pohárköszöntőt mondott *Homonnay Ádám* MOL Magyarország Termelés igazgató, majd koccintottak Hanyecz Ernő emlékére.

A Művelődési Házban a szakmai napot *Marton Zsombor*, a MOL Magyarország Kutatás-Termelés igazgatója nyitotta meg, ahol az alábbi előadások hangoztak el:

- *Dr. Amran Ahmed*: Magyarország szénhidrogén-kutatása, különös tekintettel Pusztaföldvár–Battonya térségére
- *Dr. Kiss Balázs*: Pusztaföldvár 60, Tótkomlói mészmárga
- *Dr. Auer Róbert* – *Farkas Kolos*: Új lehetőségek a bányászatban lítium kinyerésére

Az előadásokat élénk hozzászólások követték, majd jó hangulatú visszaemlékezésekkel tették színesebbé a szakmai napot a nyugdíjasok és a még aktív dolgozók.

id. Ósz Árpád

Érett mezők újraélesztése konferencia

Az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály 2019. február 5-6. között tartotta, immár a 10., egy adott témakörben mindig időszerű szakmai kérdésekkel foglalkozó konferenciáját Zamárdiban, a Hotel Wellamarinban.

A konferenciát szakmailag támogatta a MOL Nyrt. és az SPE magyarországi tagozata, főszponzor a MOL Nyrt., szponzor az Oil & Gas Development Central Kft., a technikai szervező a Montan-Press Kft. volt.

A konferencia hivatalos nyelve magyar és angol volt szinkrontolmácsolással, a kivetített ábrák angol nyelven voltak láthatók. 23 előadás hangzott el 10 különböző társaság és intézet dolgozóinak összeállításában (Aurora Energy Kft., INA, MOL Nyrt., GEOINFORM Kft., TDE ITS Kft., ME AFKI, O&GD Central Kft., MFGT Zrt., ME KFI, ZERLUX Kft.). Regisztrált 110 fő, ebből 105 fő hazai és 5 fő külföldi, 29 társaság és intézet képviseltette magát, ebből 3 volt külföldi. A MOL Nyrt. 45 fővel és 12 előadással vett részt a konferencián.

A konferencia folyamán bemutatásra került a MEKszH: Szénhidrogének Magyarországon – Eredmények, lehetőségek című könyv angol nyelvű kiadása (Hydrocarbons in Hungary – Results and opportunities). Továbbá tájékoztatás hangzott el a 2019-ben 50. éves MOGIM-ről.

Az előadások anyagához a résztvevők egy kódszám megadása után a konferencia honlapján fértek hozzá.

A konferencián ismét bebizonyosodott *dr. Gyulay Zoltán* bányamérnök egyetemi tanár intelme, amelyet végzett diákjainak – frissen végzett olajmérnököknek – mondott búcsúzóul: „Uraim, ne feledjék – Az olajmezők sosem halnak meg.”

id. Ósz Árpád

Előadó ülés a Vízfürési Helyi Szervezet rendezésében

Az ülés kezdetén megemlékeztünk elhunyt tagtársunkról, barátunkról, *Szakály Áron* okl. olajmérnökről.

Ezt követően érdekes előadást hallhattunk *Bogdán Győző* tagtársunktól. A Bauxitkutatónál eltöltött több évtizedes munkásságának gyakori helyszíne volt a Káli-medence, ahol aktív része volt a térség ásványvíz-vagyonának feltárásában.

Az „Ásványvíz kutak a Káli-medencében” című előadásában először rövid történeti áttekintést kaptunk az ország több évezrede ismert, majd a XVIII. századtól folyamatosan feltárt ásványvizeiről, azok hasznosításáról.

Kékkút térségében található az első „befoglalt” forrás, amit „*Anna forrás*” néven már a rómaiak is kedveltek és használtak, s ezzel a névvel az utódok 1907-től palackozták is. 1921-ben az akkori tulajdonos az ásványvíz palackozott formában való piaci értékesítését bővíteni akarta, ezért megbízta *Pálffy Móric* kir. tanácsost a vízmennyiség növelésével, akinek javaslatára lemélyült a Városligeti 1. sz. kúthoz hasonlóan vörösfenyővel bélésű *Theodóra-1. sz. kút*. A „Természetes szénsavas, gyógyító és üdítő pezsgő savanyúvíz” – ahogy az akkori palack-címke hirdette – már vegyelemzés és orvosi javaslatok alapján kezdte piachódító útját.

A kút hozama az 1980-as években csökkent, ezért 1987-ben felújították, a sérült és egy hiányzó vörösfenyő donga

miatt műanyag betétcsövezést kapott, de elkészült a *Theodóra-2. sz. kút* is.

1998-ban lemélyült Kővágóörs és Köveskál között egy újabb ásványvízkút, amit *Nestlé Aquarel* néven kezdtek palackozni. 1999-ben saválló szűrőcsővel felújították a *Theodóra-1. sz. kút*at, majd az ezt követő években ugyanezzel a kútszerkezettel lemélyült a *Theodóra-3. sz. kút*, s felújításra került a *Theodóra-2. sz. kút* is. A nagy kereslet miatt a *Kereki kút* fúrása következett 2002-ben, de ez szintén nem Kékkúton, hanem a közeli Kereki-majorban (*Theodóra-Kereki ásványvíz*).

A három ásványvíz összes ásványi anyag tartalmát vizsgálva elmondható, hogy a Theodóra-Kékkúti értéke a legmagasabb (1600 mg/l), ezt követi a Theodóra-Kereki (904 mg/l), majd a Nestlé Aquarel (614 mg/l).

A vízáadó réteg a Theodóra kutaknál triász korú kampili mészkő, míg a másik két kút esetében triász dolomit. Izotópos vizsgálat alapján a Theodóra-Kereki ásványvíz a mainál jóval hidegebb (akár jégkorszaki) éghajlati körülmények közötti csapadék beszivárgásából származik.

A Theodóra ásványvizet az arra kirándulók a palackozó mellett kialakított díszes kifolyónál szabadon megkóstolhatják.

Az érdekes előadást gazdag képanyag színesítette.

Horányi István

Németország legöregebb kőolajmezője 160 éves

A kőolaj felszíni forrásokból és szivárgásokból történő összegyűjtése a szénhidrogén-erőforrások kiaknázásának egyik legrégebbi eszköze. Egy észak-németországi település, Wietze (Alsó-Szászország) környékén fellelhető „aszfaltgödörök” különleges szerepet játszottak a németországi kőolajkitermelés történetében. Ezekből a gödrökből már 1652 óta gyűjtötték az aszfaltot, amelyet kenőanyagként, faanyagvédő szerként, hajógyártási tömítőanyagként, gyógyszerként, gyümölcsfák károsodásának csökkentésére, emberek és állatok sebeinek gyógyítására használtak fel. A „Sátán szalonnája” néven ismert aszfaltot a magas talajvízszintnek köszönhetően csak a száraz nyári hónapokban lehetett összegyűjteni. A 19. század közepén a Királyi Hannoveri Kormány tudomására jutottak ezek az aszfaltgödörök, és megbízták *dr. Georg Christian Konrad Hunäus professzort* (1803–1883), a hannoveri műszaki főiskola tanárát, hogy vizsgálja meg a térséget. A professzor vezetésével 1858 júliusában a wallmanni aszfaltgödör mellett megkezdték egy kutatófúrás mélyítését. A fúrás tényleges oka lignit keresése volt, mivel azt feltételezték, hogy az aszfalt a kőolaj és a szén egyesülésével jön létre. A fúrás mélyítését 1859. május 29-én 35,6 méter mélységben fel kellett hagyni, mivel olyan kemény kőzettel találtak, amelyen nem tudtak áthatolni. A kút azonban tele volt aszfalttal, és ezért a továbbiakban több kutat is létesítettek. Az ezekből „kitermelt”, vödrökkel kimert aszfaltot „wallmanni olaj” néven értékesítették.

Ezek a kőolajszivárgások a térségben található sódóмок (sókupolák) mellett találhatók. A sódóm igen érdekes szerkezet. A kő sűrűsége kisebb környezeténél, emiatt az eredetileg vízszintesen lerakódó sórétegekből évmilliók alatt vastkos, oszlopszerű kiemelkedések alakulnak ki és mozognak lassan felfelé. A kő nem porózus, nem ereszti át a kőolajat vagy földgázt. Enyhén vagy durvábban megemeli azokat a rétegeket, amelyeken áttör. Ha ezek között is van záró réteg, a vándorló, lassan felfelé mozgó szénhidrogén a sódóm környezetében mintegy csapdába kerül, felhalmozódik. Amennyiben a legfelső záró réteg eltűnik vagy megsérül, a kőolaj a felszínre tör.

A nagy olajláz 1899-ben kezdődött Wietze-ben, amikor *Fritz Hasenbein* (1841–1907) fűrőmester irányításával lefűrták a Wietze folyótól északra fekvő Ördög-szigeten az első felszálló termelő olajkutat. 1900-ban már 2536 tonna kőolajat termeltek. A nyersolaj szállítása eleinte fahordókban, lovas kocsikkal történt Cellébe és onnét vasúton a Hamburgban és Brémában lévő finomítóba. 1903-ban befejeződött a Celle és Wietze közötti vasútvonal, így már közvetlenül vasúton tudtak szállítani a finomítóba. 1908-tól az Aller folyót hajózhatóvá tették, és 1909-ben már 21 000 tonna nyersolajat szállítottak a hajók Bréma felé. A 48,5 méter hosszú és 7,2 méter széles tartályhajókba 330 tonna nyersolajat tudtak betölteni. A Wietze-i olajraktár az 1920-as évek közepéig létezett. A kőolajbányászat fejlődése néhány éven belül megváltoztatta Wietze települést. Az infrastruktúra jelentősen javult (út- és vasútépítés, hajózható folyó, villamosítás, lakótelep építése, szállodák, üzletek szaporodása), és a lakosság is jelentősen nőtt. Wietze-ben 1904-ben még egy finomító is épült, amelynek kapacitása azonban hamar kicsinnek bizonyult. Wietze-ben összesen 52 vállalat tevékenykedett, ezek közül a legnagyobb az 1906-ban alapított és még a mai napig is működő Deutsche Erdöl AG (DEA). 1920-ig Wietze Németország legtermékenyebb olajmezője volt, a belső szükséglet 80%-át biztosította.

Wietze-ben az olajtermelés gazdasági megfontolásokból 1963-ban megszűnt, addig összesen lemélyítettek 2 028 fűrőst, ebből 1 600 kút volt termelő. A felszínhez közeli olajhomok kitermelésére 1917-ben létrehoztak egy mélyművelésű bányát, egy 222 méter és egy 246 méter mély függőleges aknával és 95 kilométer hosszúságú vágatokkal. A kitermelt kőolaj mennyisége kutakon keresztül 2 695 600 tonna volt, a mélyművelésű olajhomokból 964 200 tonna kőolajat nyertek ki.

Az Ördög-szigeten lévő felhagyott kőolajmező területén 1970-ben nyílt meg a Német Olajipari Múzeum, ahol bel- és kültéri kiállításon a kőolaj kutatására, feltárására, kitermelésére és finomítására használt régi és korszerű berendezések láthatóak. Némelyik az eredeti helyén.

Erdöl in Witze Geiger-Verlag 1994; Der Ölschacht in Witze Deutsches Erdölmuseum Witze 2001 id. Ósz Árpád